

אקלום זני תפו"א ליצוא בתנאי הערבה

דרול ג'ילט – מו"פ ערבה
נתן מינקובסקי – תחנת נסיונות ערבה
ציון דר – אגף הירקות, שה"מ

מבוא

משך השנים האחרונות תפו"א הפך לגידול מרכזי המהווה כחמישית מסך הדונמים מסל הירקות הגדלים בערבה הדרומית. בשנה האחרונה היקף הגידול הגיע עד כ-1300 דונם. לאזור הערבה הדרומית יש יתרון באיסוף תפו"א במהלך מרץ עד תחילת אפריל. הזריעות מתבצעות בסוף אוקטובר עד תחילת נובמבר. המגדלים מתמודדים עם שתי בעיות עיקריות במהלך הגידול.

א. סופות דרומיות ומערביות היכולות לגרום נזק לעלים ולגבעולים שיפחית את היבול.
ב. מליחות גבוהה של מי ההשקיה (3.5 ד"ס/מ') שגם כן פוגעת ביבול הכללי.
התנאים הללו מחייבים למצוא זנים בעלי צימוח חזק, ועמידים למליחות המים. עד כה נמצא שהזנים, מונדיאל, טימטה, וואלור, אלמרה, ובלני עמידים ומגיעים ליבול סביר, אך אינם מתאימים בהכרח ליצוא. הכוונת הענף ליצוא תבטיח יותר יציבות כלכלית בעתיד מאשר הסתמכות על השוק המקומי בלבד, שבו המחירים אינם יציבים.
לאור התנאים המיוחדים השוררים בערבה, והצורך בזנים בעלי צימוח חזק, מתקיים במשך מספר שנים שיתוף פעולה עם חברת **Stet Holland** לביצוע מבחן זנים וקווים בפיתוח מתוצרתם בניסיון למצוא זנים מתאימים.

שיטות וחומרים

הניסוי נערך על שטח בהיקף של 0.3 דונם בתוך גידול מסחרי בקיבוץ גרופית. נזרעו ב- 31.10.06, 12 זנים בשלוש חזרות על פני 3 ערוגות. אורך כל חזרה 2 מטר, עומד 4 פקעות למטר, עומק זריעה 17 ס"מ. מתוך הזנים שקלול הנתונים של שלושה זנים מסחריים (מונדיאל, דזירה, ובלני) שימשו כביקורת לצורך ייחוס והערכת הזנים בפרמטרים השונים. הזנים נבחנו על פי פרמטרים של מספר פקעות לחזרה, גודל פקעות, יבול כללי, יבול ביחס לביקורת, אחידות, והערכה ויזואלית. האסיף התבצע ב- 27.3.07.

תוצאות

שם זן	מס' פקעות ממוצע	יבול ממוצע בק"ג	יבול ביחס לביקורת	גודל פקעות	אחידות גודל	צבע קליפה	צורה	אחידות צורה	התרשמות
* Desire	234	27.5	102	7.0	8.0	אדום בהיר	אובלי	6.0	8.0
*Mondial	159	26.8	100	9.0	7.0	צהוב בהיר	אובלי-מאורך	7.0	8.0
Alert	239	26.9	100	7.0	6.0	צהוב בהיר	עגול-אובלי	8.0	7.0
97-47-19	172	22.7	84	7.0	8.0	אדום קהה	עגול	8.0	7.0
DVY 97-150	188	24.9	93	6.0	7.0	צהוב בהיר	אובלי-מאורך	7.0	7.0
* Bellini	209	26.4	98	8.0	6.0	צהוב בהיר	אובלי	6.0	6.0
96-75-10	197	29.0	108	7.0	8.0	צהוב בהיר	אובלי	7.0	8.0
KM 99-58-4	190	22.9	85	7.0	7.0	צהוב בהיר	אובלי-מאורך	7.0	6.0
Safari	165	28.7	106	8.0	8.0	צהוב בהיר	עגול-אובלי	6.0	6.0
Exquisa	436	25.1	93	5.0	5.0	צהוב בהיר	מאורך	7.0	5.0
98-74-9	347	22.5	83	4.0	7.0	צהוב בהיר	מאורך	7.0	5.0
98-22-5	205	27.6	102	7.0	6.0	צהוב בהיר	אובלי	6.0	7.0

חפתח:

גודל פקעות: 4.0 = קטן, 9.0 = גדול

התרשמות ואחידות: 5.0 = גרוע, 8.0 = טוב מאד

יבול ביחס לביקורת: 100 = 26.937 ק"ג (שקלול הנתונים של מונדיאל, דזירה, ובלני)

תוצאות הניסוי מראים שהקווים Safari ו- 10-75-96 בלטו במשקל ממוצע לחזרה, ביבול ביחס לביקורת, בגודל ואחידות הפקעות, ובאחידות צורה.

סיכום

מומלץ לשנה הקרובה להמשיך לבחון את הזן 10-75-96 ולגדל את הזן Safari באופן חצי מסחרי

מכיוון שהנתונים של הזן הזה חוזרים על עצמם כבר שנה רביעית.

מומלץ להמשיך בשיתוף פעולה עם חברת STET HOLLAND גם בשנה הבאה על מנת

לאמת שוב את התוצאות של הקווים שבלטו ובתקווה למצוא עוד זנים/קווים שמתאימים

לתנאים של הערבה הדרומית.